

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR: HELYBEN: EGY ÓRA 1 KORONA, NEGYEDÉVRE 3 KORONA, VIDÉKEN: EGY ÓRA 1 KORONA 50 FILLÉR, NEGYEDÉVRE 4 KORONA 50 FILLÉR

PÁRTOKTÓL FÜGGETLEN
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTULAJDONOSOK: HOFFMANN ÉS KRONOVITZ
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49

Magyar városok az Osztrák-Magyar Bankban

Debrecen, február 7.

Emlékeztet, hogy az elmúlt esztendőben mozgalom indult meg oly irányban, hogy a magyar városok Osztrák-Magyar Bank részvényeket szerezzenek be. Ebben a mozgalomban helyeslő állásfoglalással Debrecen is részt vett. Legutóbb pedig Aradról érkezik a hír, hogy ezt tenni akarják.

Részvényvásárlás általában akkor indokolt, ha a város tökéfeleslegét gyümölcsözőbben akarja elhelyezni, de az Osztrák-Magyar Bank részvényeinek birtokához oly sok előny fűződik, hogy azok megszerzése akkor is indokolt, ha nehézségekbe ütközik is, vagy ha pillanatnyilag nincsen reá fedezet.

Az Osztrák-Magyar Bank a magyar és osztrák gazdasági szervezet egyik legfontosabb tényezője. A gazdasági életre gyakorolt befolyása tulajdonképpen onnan ered, hogy egyedül lévén jogosítva bankjegyek kibocsátására, egész pénzrendszerünk sorsa kezébe van letéve. E mellett a jegybank a hitel legfontosabb forrása, a hitelezési feltételek szabályozója és így végeredményében a közgazdasági élet olyan fontos intézménye, mely hatásait annak minden ágában érezteti. Domináló szerepét különösen lehet érezni oly válságos időkben, mint a milyen a jelenlegi, melyben a jegybank derekasan állotta meg helyét és szabályozólag

A két vőlegény

Irta: Albert M. Treynor.

Agnus Blake még ágyban volt, mikor elmentem hozzá, hogy megkérjem a leánya kezét. Felém pislogott a paplan alól s így szólt:

— Azért jött, hogy a leányomat nőül kérje?

Olyan kedvesen nézett rám, — szavamra! — csaknem megöleltem. De én komoly férfi vagyok és tudom, hogy ha üzletről van szó, nem szabad érzelegni! Azért hát röviden annyit mondtam:

— Ugy van, uram. Az ön kitűnő üzleteinek a híre már Londonban is eljutott. Hallottam azt is, hogy Alice, a leánya, elég csinos és művelt nő. Ami engem illet, én a feleségemtől nem várok többet. Szóval, én áthajóztam ide Amerikába, csupán azért, hogy az önök nagyrabecsült családjukba lépjek. Ugy-e, vállalkozó fickó vagyok?

— Kérem, — mondta udvariasan az öreg ur, — én még nem vagyok felöltözve, amint látja. Hanem, ha elfordul egy percre, fölkelek és akkor majd beszélhetünk a dolgról.

Méltányoltan a szemérmességét, hát egy cigarettára gyújtottam és „hátra arcot” csináltam.

— Biztosítom, hogy nem nézek oda, — mondtam.

lépett fel mindenütt, ahol arra a hitel viszonyok konszolidálásánál szükség volt.

Az ausztriai és magyarországi általános hitelügyek mellett Magyarországnak az Osztrák-Magyar Bankkal szemben olyan különös követelményei is vannak, melyeknek megvalósulása speciálisan a magyar gazdasági élet érdeke. Épen azért, mert az Osztrák-Magyar Bank a közös érdekű ügyek mellett még egy a magyar, mint az osztrák egyoldalú érdekek istápolására is hivatva van, jelentkezik annak szükségessége, hogy a magyar szempontok a jegybank ügyeinek intézésénél megfelelően kifejezésre jussanak. Nem szabad sohasem elfelejtenünk azt, hogy az Osztrák-Magyar Bank tulajdonképpen közös szerve két, gazdasági összetételére nézve egymással homlokegyenest ellenkező orgánizmusnak, a merkántil, nagyipari Ausztriának és a fejletlen iparu agrár Magyarországnak. Épen úgy, ahogy vannak olyan közös érdekek, melyeket a jegybank harmonikusan tud kielégíteni, ép úgy vannak olyan helyzetek is, melyekben a két állam érdekeletéte mellett a bank az egyik szempont javára dönt és a másikat szükségszerűen hátrányban részesíti.

A magyar érdekeket a legjobban akkor lehet megvédeni, ha az Osztrák-Magyar Bank ügyeinek intézésénél helyet biztosítunk magunknak. Ennek pedig leghelyesebb módja az, ha a magyar városok, melyeknek többé kevésbé ipari centrumok is, részvényeket vásárolnak és adott esetben együttesen kellő nyomattal fel is lépnek. Ha valamely közös intézményben keresnünk kell

— Köszönöm — felelte ő. — Nem tartom föl sokáig. Lesz szives ugy maradni, a hogy most áll?!

Hallottam, a mint fölhozta az egyik csizmáját.

— Ugy, — mondta nyájasan, — most már beszélhetünk egymással.

Szavamra! egy pillanat alatt történt a többi. Ő felugrott az ágyról és olyan rugást adott hátulról, hogy a monokli leesett a szememről s a cigarettám kiégette a bajuszomat.

Mr. Blake idős ember volt, de hajh! micsoda atléta! Kinyitotta az ajtót és megint a csizmája orrával mutatta meg az utat. A lift mellé estem éppen és mikor zavarodottan visszanéztem rá, úgy állt ott az egyik lábát fölemelve, a másikkal meztláb — mint egy balett-táncosnő.

A liftes fiu kinyitotta a liftajtót és beléptem.

— Vén gazember! — kiáltottam neki a lefelé szálló liftből. — Hiszen még ruha sincs rajta! Legalább öltözött volna fel!

A legjobb barátom, Murphy, várt a klubban. Ő biztatott föl erre a megkérésre is, de előre figyelmeztetett, hogy ők, amerikaiak, szeretik gyorsan intézni a dolgokat. (Vettem észre!) Szóval érthető izgalommal várt most rám a klubban.

— No, mennyi hozományt kaptál? —

— részvétel lehetőségét, úgy az Osztrák-Magyar Bank az, amelyben való közreműködés egyenest szükségszerűség! Demokratizálni kell az eddig meglehetősen egyoldalú plutokratikus színezetű Osztrák-Magyar Bankot és erre legjobb mód, ha a magyar községek jegybank részvényeket szereznek be. A lukratív szempontok nem lehetnek döntők, a fő az, hogy a speciálisan magyar érdekek kifejezésre legyenek juttathatók akkor, ha arra a magyar gazdasági érdekek szempontjából szükség van.

Nem akarjuk részletesen felsorolni azokat a nagy gazdasági érdekeket, melyek a jegybank kezeibe vannak letéve. Csak a legfontosabbat ragadjuk ki a sok közül, a bankjegyek bonitásának leghatalmasabb biztosítékát, a készfizetések felvételének kérdését. Tudjuk, hogy a néhány évvel ezelőtt meghosszabbított bankszabadalom köteletségévé tette a banknak, hogy a bankjegyek értékének fentartására minden lehető elkövessen és azt is tudjuk, hogy az Osztrák-Magyar Bankra bizta annak az időpontnak a megállapítását, mikor a készfizetések kötelező felvétele iránt tárgyalni akar. Nagyon közelről érdekli az egész magyar közgazdaságot a készfizetések felvétele és ezzel az ügygel kapcsolatos kivánalmait akkor tudja a legjobban biztosítani, ha részt vevén a jegybank ügyeinek intézésében, bepillantást nyer a monarchia egész gazdaságát átölelő hatalmas szervezetbe és a helyzet teljes ismeretében fogja felelmelelni döntő szavát a magyar gazdaság érdekében.

A városok részvényesi minőségétől még

kérdezte, mialatt én leroskadtam egy karosszékre. — Millió felül?

— Valamivel kevesebbet, — feleltem keserves ábrázattal. Minden tagom fáj és borzasztóan dühös voltam.

— Nem szivesen fogadott? — kérdezte Richard meglepetve.

— Kirugott, — feleltem én.

— Ejnye. No, mit gondolsz, miért rugott ki?

— Mit tudom én!?

— Hát én tudom, — felelte diadalmasan. — Öregem, Blake nem akarja hozzád adni a leányát.

— Igazad lehet, — feleltem. — De az öreg ezt egy szóval sem mondta.

— Hm. Hát most lemondasz a — leányról?

— Le hát. Hiszen nem is ismerem. Viszont az apját már elég jól ismerem.

— Én nem hagynám annyiba a dolgot, — mondta Richárd. — Az apa akarata ellenére is elvennem Alicet.

— Szöktessem meg? — kérdeztem felderülve.

— Persze! — mondta ő vigan. — Én majd segítségre leszek, ha akarod.

— De még nem is ismer. — vetettem ellene.

— Oh, az nem határoz, — mondta könynyedén Richárd. — Majd én bemutatlak. Engem nagyon jól ismer Alice, rövid idővel

más kedvező fordulatot is várunk. Egy erős, frázismentes gazdasági közvélemény kialakulását várjuk tőle! Az a város, melynek funkcionáriusai a jegybank közgyűlésén részt vesznek, bizonyos utasításokkal fognak ott megjelenni. A városi parlamentekben élénk gazdasági vitát fog provokálni az állásfoglalás kérdése és ki fognak ott domborodni a polgárságnak azok a gazdasági érdekei, melyek a törvényhatóság elernyedtségeiben eddig kifejezésre nem jutottak. S talán ez az új szellem arra is rá fog mutatni, hogy a városok és törvényhatóságok nem pusztán a közigazgatás szervei, hanem oly alakulatok is, melyek a hatóságuk alatt élő egzisztenciák gazdasági érdekeinek megvédésére is alkalmasak.

A választójogi bizottság ülése

Az általános vita

Khuen-Héderváry Károly, a bizottság elnöke egynegyed tizenkettőkor nyitotta meg az ülést. A kormány részéről jelen voltak Lukács László miniszterelnök, Jakabffy Imre és Némethy Károly államtitkárok, Vargha Gyula, a statisztikai hivatal igazgatója, Ladi Gusztáv és Petrovics Elek osztálytanácsosok.

A törvényjavaslatához Szabó János szólott. Szerinte a hat elemei osztályú rendelkezés legfeljebb husz-huszonöt év múlva fogja a hatását nagyobb mértékben éreztetni. Ha azonban a kormány már most szükségesnek tartotta a rendelkezést felvenni, helyesebbnek tartaná, ha eltekintene a kormány azoktól az előfeltételektől, amelyekhez a választói jogosultság elnyerését a hat osztály elvégzése mellett még kötni kívánja. Ezzel ugyanis bizonyos családok érzetét kelti az általános választói jog híveiben. Konkrét érveléssel áll elő a tekintetben, hogy a legfejlettebb kulturájú főváros és a vele közvetlenül szomszédos vidék kapja a legszelebb választójogot. Azután következnek a legjelentékenyebb vidéki ipari és kereskedelmi gócpontok. Számítása szerint a kb. 95 önálló városi kerületből mintegy husz esnek az ipari munkásság javára és így az ipari munkásság megfelelő képviselőt nyer a parlamentben. A javaslatot általánosság-

ban elfogadja, a részletekre azonban módosításokat fog bejelenteni.

12 óra után Kabós Ferenc felszólalására került sor. Kabós Ferenc kijelentette, hogy a törvényjavaslat betervezése igen kedves illuziótól fosztotta meg. Azt hitte ugyanis, hogy a választójogi javaslat előterjesztése meg fogja változtatni a pártközi viszonyokat. Sajnálja, hogy a javaslat nem pártközi megegyezés alapján jött létre. De ez nem gátolja meg abban, hogy kötelességét teljesítse. Birálat alá vette a javaslatot és kijelentette, hogy gyökeres módosításokat kíván.

Kívánja többek között a korhatár leszállítását, a vagyoni cenzus csökkentését, ezenkívül az ipari munkásokra felállított feltételek lényeges enyhítését is. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Utána Rónay Jenő beszélt.

Majd Niemesny Mihály szólalt fel az ipari és mezőgazdasági munkások érdeke mellett. Végül Huszár Károly a 24 éves korhatár megállapítását ajánlotta a választói jogosultság alapelveit.

Az ülést holnap folytatják.

Szabad Iskola

Értékpapirjaink árfolyamhullámzásairól.

A Szabad Iskolában tegnap este 6 órakor tartotta Margócsy Emil felső kereskedelmi iskolai tanár nagyszámu és disztintívált hallgatóközönség előtt értékpapirjaink árfolyamhullámzásáról előadást.

Az előadó mindjárt bevezetőjét a legnagyobb közvetlenséggel mondta. Kitért arra a tényre, hogy a közönség este 7 órakor mily lázas izgalommal várja az Estet, érdeklődően minden alkalommal kíváncsiságtól eltelten a háború és a tőzsde hírei iránt. Természetesen, nem ok nélkül, hiszen mindkettő napjainkban az emberek anyagi erejét gyengíti, mert hiszen mindkettő egymással kölcsönhatásban van. Majd mintegy észrevétlenül az előadó következetes előadási módja révén a tőzsdén voltunk. Fejtette a tőzsdei életet, amint ezen a helyen a spekuláció érvényesül. Beszélt a spekulációnak két neméről, amelyek közül az egyiket azért követi a tőzsde tagja, hogy felhasználva az értékpapir kedvező árfolyam csökkenését, azért vásárolja ezeket, hogy a jövőben egy kedvező nyereség elérése reményében magasabb árfolyamokat bevárva, eladhasson. Illetőleg van olyan tag akkor, amikor a viszonyok így kívánják, — aki azért ad el nagyobb mennyiségben értékpapirokat,

mert tartván egy reá nézve nem kedvező esemény anyagi következményeitől, nagyobb veszteségtől akar megszabadulni.

Az előadó az egyes értékpapirokokról készített grafikonokról mutatta be a árfolyamfluktuációkat. Így pl. a Magyar koronajáradék 1902-dik évben érte el a legmagasabb árfolyamot, majd 1912-dik évben már 100 koronára névértékű papír árfolyamértéke 93.25, míg az elmúlt esztendőben december 17-ike körül 82.20 korona árfolyamon adták-vették a járadékot, ami 18 százalékos árfolyamvesztésnek felel meg. Ezenkívül főleg a magyar Hitelrészvénynek, mint vezető papirnak az árfolyamhullámzásáról hallottunk tartalmas megjegyzéseket.

Az előadó azonban a számok, az árfolyam hullámzások mögött rejlő tartalmi részt sem hagyta figyelmen kívül, hanem rámutatott az analízis útján azokra az okokra, amelyek az értékpapirok árfolyamhullámzását előidézik. Így pl., hogy a legközvetlenebbet említsem, az időjárás előadó mindjárt először jegyezte meg az okok között. Hazai viszonyainkat véve alapul, mivel agri-kultur, tehát földművelő nép vagyunk, a kedvező, illetőleg kedvezőtlen időjárás folytán mutatózó jó, illetőleg rossz termés határozottan döntő befolyással van az árfolyamokra. Hiszen ha jó a termés, van pénz; ha pénz van, ez alapul szolgálhat a beruházásokhoz, arra, hogy többet költünk, többet szerezhessünk. A rossz termés ennek ellenében lelohaszt minden kedvet, minden reményeséget, és az ilyen helyzetben az értékpapir-vásárlás megszűnik. — Nem kevésbé döntők az árfolyam esetleges emelkedésére és esésére az elemi csapások, esetleg a sztrájkok bekövetkezése. Az előadó felhozott állításait a gyakorlatból vett példákkal bizonyította. Utalt a francia szövetségesek és Napoleon harcára, a vaterlói ütközetre, arra az esetre, amikor a francia szövetségesek minden reményüket veszve látták, midőn eme depriált hangulatban maga Rothschild Náthán is karddal kezében sietett az ütközetbe. — Rothschild, aki maga személyesen jelen volt a harcban és meggyőződött Napoleon leveréséről, — felhasználva az esetet — a londoni tőzsdén az ellenkező híresztelésekkel szemben — 24 millió koronát nyert. — A tőzsdei álhíreknek hatását fejtegetve, utalt az angol-bur. — az orosz-japán háború által felkeltett tőzsdei spekulációkra, amelyeknél bizony számos alkalom kinálkozott a kedvező konjunktúra kialakulására. — Maga Port-Artur ostroma felől keltett hír öt és fél millió frank nyereséget hozott egy társaságnak.

Az előadó előadása végén kitért mintegy didakszisképen arra, hogy a közönség szem-

ezelőtt még én is feleségül akartam venni. De az apja megneszelte a dolgot és elküldte a leányt falura, egyik nagynénjéhez. Az úgy vigyáz rá, mint egy sárkány. De csak napal Éjszaka egy féltucat detektív őrzi a házat.

— Akkor hát, hogy szöktethetném én meg? — kérdeztem savanyun.

— Egyszerű a dolog. Engem kidobott a néne, mert én egy egyszerű amerikai ügyvéd vagyok, nincs előnevem, csak egy kis pénzem. De te odamennél, Algy, — ha te a lárom előnevedet kívágnád előtte — mindjárt a kegyébe fogadna. Majd meghal a nemesi nevekért.

Ugy is lett. Elmentem Aliceékhoz. Nagyon szívesen fogadtak.

Alice végignézett rajtam.

— Mr. Murphyval beszéltem Önről telefonon, — mondta. — Nem is szólt róla, hogy a bájusza leégett. Remélem, hamar megnő. Vagy nem?

— Azt hiszem, — feleltem én busan. Ott ültünk a kertben egy márvány szökőkút alatt. Egyszer csak megjelent a néni.

Alice fölugrott.

— Engedd meg, nénikém, hogy bemutassam neked Sir Algernon Bartholomese Pontmoroney Galet — mondta.

A néni fekete ruhába öltözött kövér nő volt. Bájosan mosolygott rám, majd Alice-hoz fordult.

— Tölts Sir Algernonnak teát, Alice, — mondta. Aztán rám nézett.

— Hogy jutott ide az új világba? — kérdezte. — Talán szívügy?

— Na ez jó, — feleltem én — még az ember gondolatát is kitalálják Amerikában. Aztán elmondottam neki mindent bizalmasan. Azt is, hogy nem törődve a világgal, kész vagyok rá, hogy megszóktessem Alicet.

A néni valószínűleg izgalomba jött. — Én hozzájárulok — mondta. — Milyen előkelő családba kerül a leányom! Hát mondja csak kérem, hogy is gondolta el a dolgot?

Odaült mellém a szökőkútra, a teás csészét kezében tartva. Egy perc múlva, mikor felém hajolt, a csésze kiesett a kezéből és a tea végigömlött a nadrágomon.

— No hallja! — mondtam és kétségbeesetten. — Tönkretette a nadrágomat! És milyen vizes lett a lábam! Rettenetes!

Ugy ültem ott, a kut szélén, most már olyan vizesen is, mint egy habléány.

A néni bocsánatot kért, egymásután háromszor is, miközben majd belelökött engem a kutba.

— Nagyon sajnálom, hogy ilyen kellemtelenséget okoztam, — mondta. — Mindent megteszek önért, amivel csak segíthetek. Miért nem tartják már ma délután az esküvőt? Olyan izgatónak volna! Adja ide a nadrágját, Sir Algernon. Majd kivasaltatom.

— De ... izé ... hát ...

— Majd addig lefekszik egy ágyba, — mondta ő jószívűen. — Vagy kérhetünk a kertésztől is egyet kölcsön. No jöjjön, sies-sünk.

Most megszólalt Alice is.

— Én szívesen szökök meg, — mondta bájos mosollyal — csak előbb telefonálok. Bement a házba. Egy óra múlva már autóban ültünk és robogtunk a szomszéd faluba a paphoz.

Örületes iramban mentünk, de egyszer csak egy fordulónál megállt a sofför.

— Mi a baj? — kérdeztem. De a másik percben már láttam magam is, hogy az ut közepén egy hatalmas nagy automobil áll keresztben.

— Állj! — kiáltott reánk az ülésről valaki.

A földühödött vadállatok ordítanak így. Mr. Blake ült az autóban és mellette Murphy!

Nekem se kellett több. Hátul kimásztam a mi autónkból és szaladni kezdtem. A leány apja utánam!

— Aljas csábitó! — menydörgött. — megöllek, agyonruglak.

Kétségbeesésben fölmásztam egy fára. Mr. Blake a fa alatt vicsorgatta rám a fogát.

pontjából mi előnyösebb, a járadék-e, vagy a részvény. Kifejtette, hogy ha biztos kamatozású papirt akarunk csak járadék megszerzésére törekedjünk, ha pedig az időt nem tekintve, csak a hozadék nagyságára vagyunk tekintettel, vegyünk részvényeket. Előbbi biztosabb, de kevesebb, utóbbi labilisebb, de több hasznot hoz.

Ezt a közgazdasági és kereskedelmi vonatkozásokban gazdag tartalmu előadást a közönség nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel hallgatta. Az előadó pedig felvilágosító és könnyen érthető közvetlen előadásáért méltán megérdemelte a nagy tapsot.

—o—a.

A jegyző és a bankigazgató

Falusi torzsalkodások

Ma délelőtt a törvényszék büntető tanácsa olyan ügyben hozott ítéletet, amelyben hosszas közigazgatási eljárás során már elhangzott a bírálathoz, sőt a törvényszék is mondott abban véleményt. Akkor a vádlottat fél is mentették, aki azonban újból megismételte állításait, melyek részint becsületsértők, részint rágalom jellegűek voltak. Az egésznek pedig alapja egy évtized közigazgatási életére vezethető vissza, ahol a sértő is kezdte közéleti tevékenységét.

Pozsgay Imre jelenleg bankigazgató Hajdudorogon. Évek előtt azonban községi segédjegyző volt, mely állásából azonban időközben megvált. Ugy látszik, Vekerdi Károly jelenlegi adóügyi jegyző kerülhetett a helyébe, mert ennek működését oly szorgos figyelemmel kísérte, hogy a község képviselőtestületében, melynek tagja volt, súlyos kritikát mondott arról. Sőt fegyelmi följelentést is tett Vekerdi ellen, melyben ezt „sikkasztással, okirathamisítással és csalással” vádolta meg.

A vármegye a fegyelmi eljárást lefolytatta s apróbb szabálytalanságokon kívül egyebet nem tudott megállapítani a jegyző ellen, aki erre a bírósághoz fordult. A törvényszék azonban akkor felmentette. Ezt úgy lát-szik, Pozsgay Imre úgy értelmezte, hogy mindaddig joga van a följelentések ismétlésére, amíg nevezett jegyző el nem hagyja állá-

— Majd lejősz onnan egyszer, — mondta verszomjasan. — Én kívárlak, ha addig élek is...

De nem tette azt. Mert a másik pillanatban hátranézett és látta, hogy a leánya és Murphy elszáguudtak a saját autójával.

Dühösen intett föl nekem.

— Jöjjön le onnan!

— Sietek! — feleltem és mosolyogva és ülve maradtam.

— Jöjjön le, ha mondom! Hát nem látja, hogy ezek elmentek? Jöjjön velem, nem bánom.

Ujra beültünk az autóba.

— Utánuk! — üvöltötte a kijátszott apa és a soffőr teljes ambícióval vette kezébe a kormánykereket.

Hol én ültem M. Blake ülésbe, hol ő az enyémben.

Végre megálltunk egy falusi ház előtt. Akkor lépett ki belőle Alice és Murphy.

— Gratulálj, apuskám, — mondta édesen mosolyogva a leány — mert ebben a percben kötöttünk házasságot Richárddal.

M. Blake dühöngött, majd kibékült és az ut közepén összecsokolódzott a leányával.

— Na, mondhatom, még szerencse, hogy nem keveredtem bele ilyen családba!

sát. Egy újabb beadványában és egy képviselőtestületi közgyűlés után tehát megismételte a súlyosan kompromittáló kifejezéseket, amiért ma aztán bűnösnek mondta ki a törvényszék s két rendbeli rágalmazásért 250—250 korona fő és 50—50 korona pénzbírságot rótt ki rá.

A bizonyítási eljárás során vádlott azt kívánta bizonyítani, hogy Vekerdi Károly adóügyi jegyző a régi végrehajtási eljárás során jogtalanul intési díjakat szedett be s ezeket a községi pénztár helyett saját céljaira fordította. Továbbá idegen körzetből lépfene járvány idején állatokat csempészett idegen államokba, ami által a magyar közgazdasági érdekeket veszélyeztette.

A bünper mellett levő fegyelmi iratok azonban a jegyző jóhiszeműségét igazolták, a törvényszék Tóth Aurél törvényszéki bíró elnökölete alatt a rágalmazás tényadékaát fenforogni látta s Pozsgay Imrét 500 korona fő és 100 korona mellékbüntetésben elmarasztalta. Az elítélt felebbezett.

Kóburg herceg barátnője öngyilkos

A tettenért udvarló halála

A bécsi lapok, amelyekre tudvalevően a cenzura vas keze nehezedik, szenzációs eseményt hallgattak el a héten. Az egyik Kóburg herceg szép, nagyhírű barátnője ugyanis öngyilkos lett. Különössé teszi a drámát az, hogy néhány nappal ezelőtt ugyancsak Bécsben titokzatos körülmények között meghalt egy előkelő bécsi ügyvéd, a kit Kóburg herceg ott ért a barátnőjénél.

A fölötti eset részletei ezek:

Bécs harmadik kerületében a Marokkaner-gasseban lakik pazar eleganciával berendezett lakásában Robitschka Magda kisasszony, akit a császárváros legelőkelőbb gavallérjai ismernek. A hölgy a félvilági nők legjobbjai közé tartozott; mindig arisztokrata barátai voltak a gyönyörű kurtizannak, aki a legutóbbi esztendőben a Kóburg-család egyik tagjának nyerte meg legmagasabb tetszését. A herceg berendeztette a kisasszony számára a marokkaner-strassei lakást és bőkezűen ellátta pénzzel, csak azt kötötte ki, hogy a hölgy nem lesz hűtlen hozzá és nem teszi őt nevetségessé. A kisasszony a legutóbbi hónapokig példás módon viselkedett és még ellenségei se tudtak róla pletykákat költeni. A herceg csaknem minden szabadidejét barátnőjénél töltötte.

Kóburgnak néhány hónappal ezelőtt hosszabb időre el kellett utaznia, mert szervezete megromlaldott és orvosai Egyiptomba küldték.

Mintegy három héttel ezelőtt érkezett haza és az a kellemetlen hír fogadta, hogy szépséges barátnője, akihez már csaknem a bensőséges szerelem érzése fűzte, nem méltó kegyeire. Névtelen levélben tudatták a herceggel, hogy a kisasszony Zeller Mayer Cezár dr. bécsi dúsgazdag ügyvéddel, az angol osztrák bank jogtanácsosával sűrűn találkozik. Azt a helyet is megjelölték, hogy hol fogadja az ügyvéd udvarlását. A herceg magándeaktíveket bizott meg az izgatató rejtély kinyomozására és azok megállapították, hogy a levelek igazat mondanak.

Néhány nappal ezelőtt a herceg maga fáradságot vett és ama bizonyos találkozó hely udvarában várta szerelmesét. Amikor meggyőződött róla, hogy a hölgy nem tartotta meg fogadalmát, heves szemrehányásokat tett neki az ügyvédet pedig súlyos szidalmakkal inzultálta.

Másnap az ügyvédet a fürdőszobájában holtan találták. A szoba gázcsapjai ki voltak

nyitva és a jogtanácsos a pamlagon hevert élettelenül.

Tegnap Robitschka kisasszony követett el öngyilkosságot. Egy éles, finom művi vadász-késsel átvágta a karján az ütőereket és elvérzett. A vadász-késben a herceg tulajdonára ismertek, melyet nemrég hozott Egyiptomból. Az osztrák fővárosban élénken tárgyalják a fölötti szerelmi dráma részleteit és rendkívül fantasztikus híreket terjesztenek a herceggel kapcsolatosan.

Gólya a tárgyaló-teremben

A Varga-kerti merénylet az esküdtszék előtt

A debreceni esküdtszék ma délelőtt vette tárgyalás alá azt a merényletet, amelyet egy oláh munkás, Pap Tódor, mult év őszén Kovács György máv. fűtő ellen elkövetett s melybe az utóbbi pár heti betegeskedés után bele is halt. A kir. ügyészség halált okozó súlyos testisértés miatt emelt vádat a merénylet ellen, akit ma két évi börtönrre ítél az esküdtek verdiktje alapján a törvényszék.

A tárgyaláson az elhalt özvegye is megjelent, aki ellen olyan vádak és leleplezések hangzottak el a tárgyalóteremben, amelyek annyira felizgatták az anyai örömei előtt álló asszonyt, hogy a mentőket kellett kirendelni, nehogy a gólya váratlanul beszálljon az igazságszolgáltatás komor termébe.

A tárgyalás előzményeiről és lefolyásáról következőket jelenti tudósítónk:

Kovács György mozdony-fűtő a Varga-kertben lakott családjával. Házával szomszédos Sipos András korcsmája, ahonnan berugott emberek gyakorta jártak át és bemocskolták Kovácsék háza elejét. A gazda emiatt többször felszólalt, majd érellyesebben is fellépett a kellemetlen látogatókkal szemben, a kik között volt Pap Tódor vasuti munkás is. A fűtő és a munkás legutóbb, szeptember hóban, egy keddi napon szólalkoztak össze s ugyanezen a héten Kovács György künn állott a kapuban és neje, meg Ferencsik György munkafelügyelő társaságában beszélgetett. — Pap Tódor, aki a korcsmából jött kifele, észrevette ezt, kissé ittas állapotban odatartott, ahol a fűtő állott és a nála levő vastag doronggal a munkafelügyelő vállán keresztül ennek fejére sujtott. Az ütés olyan szerencsétlen volt, hogy Kovács Györgyöt jobb homlokcsontján találta s az menten felbukott. Majd talpra állt és be akart menekülni a házba, azonban az ütés erejétől többször megszédült és felbukott.

— Üsd agyon, az apja... erre-arra! — kiáltotta állítólag Ferencsik — én már egy éve akarok vele végezni, hogy enyém legyen az asszonya!

Mig Kovácsné, aki látta ura keserves kinjait, el sem mozdult az ajtóból, hanem tovább beszélgetett a munkafelügyelővel.

A fűtő az ütéstől ágyba esett, majd október elsején bele is halt szenvedett sérüléseibe. Pap Tódor pedig a városból megugrott, hazament Erdélyben lakó szüleihez, ott ügyvédjé kíséretében megjelent a község-házán és kérte, tartóztassák le, ami azonban csak október 30-án történt meg a debreceni királyi ügyészség megkeresésére.

A ma tartott tárgyaláson vádlott beismerte, hogy egy ütést tett az elhalt fűtőre, azonban ittasságával védekezett és őszinte megbánást mutatott.

— Az Isten a tanum, — mondta, — hogy

más kedvező fordulatot is várunk. Egy erős, frázismentes gazdasági közvélemény kialakulását várjuk tőle! Az a város, melynek funkcionáriusai a jegybank közgyűlésén részt vesznek, bizonyos utasításokkal fognak ott megjelenni. A városi parlamentekben élénk gazdasági vitát fog provokálni az állásfoglalás kérdése és ki fognak ott domborodni a polgárságnak azok a gazdasági érdekei, melyek a törvényhatóság elernyed szervezetében eddig kifejezésre nem jutottak. S talán ez az új szellem arra is rá fog mutatni, hogy a városok és törvényhatóságok nem pusztán a közigazgatás szervei, hanem oly alakulatok is, melyek a hatásuk alatt élő egzisztenciák gazdasági érdekeinek megvédésére is alkalmasak.

A választójogi bizottság ülése

Az általános vita

Khuen-Héderváry Károly, a bizottság elnöke egynegyed tizenkettőkor nyitotta meg az ülést. A kormány részéről jelen voltak Lukács László miniszterelnök, Jakabffy Imre és Némethy Károly államtitkárok, Vargha Gyula, a statisztikai hivatal igazgatója, Ladi Gusztáv és Petrovics Elek osztálytanácsosok.

A törvényjavaslathoz Szabó János szólott. Szerinte a hat elemei osztályú rendelkezés legfeljebb husz-huszonöt év múlva fogja a hatását nagyobb mértékben éreztetni. Ha azonban a kormány már most szükségesnek tartotta a rendelkezést felvenni, helyesebbnek tartaná, ha eltekintene a kormány azoktól az előfeltételektől, amelyekhez a választói jogosultság elnyerését a hat osztály elvégzése mellett még kötni kívánja. Ezzel ugyanis bizonyos családok érzetét kelti az általános választói jog híveiben. Konkrétan ertve áll elő a tekintetben, hogy a legfejlettebb kulturájú főváros és a vele közvetlenül szomszédos vidék kapja a legszelebbebb választójogot. Azután következne a legjelentékenyebb vidéki ipari és kereskedelmi gócpontok. Számítása szerint a kb. 95 önálló városi kerületből mintegy husz esnek az ipari munkásság javára és így az ipari munkásság megfelelő képviselőt nyerne a parlamentben. A javaslatot általánosság-

ban elfogadja, a részletekre azonban módosításokat fog bejelenteni.

12 óra után Kabós Ferenc felszólalására került sor. Kabós Ferenc kijelentette, hogy a törvényjavaslat betervezése igen kedves illuziótól fosztotta meg. Azt hitte ugyanis, hogy a választójogi javaslat előterjesztése meg fogja változtatni a pártközi viszonyokat. Sajnálja, hogy a javaslat nem pártközi megegyezés alapján jött létre. De ez nem gátolja meg abban, hogy kötelességét teljesítse. Birálat alá vette a javaslatot és kijelentette, hogy gyökeres módosításokat kíván.

Kívánja többek között a korhatár leszállítást, a vagyoni cenzus csökkentését, ezenkívül az ipari munkásokra felállított feltételek lényeges enyhítését is. A javaslatot általánosságban elfogadja.

Utána Rónay Jenő beszélt.

Majd Niemesny Mihály szólalt fel az ipari és mezőgazdasági munkások érdeke mellett. Végül Huszár Károly a 24 éves korhatár megállapítását ajánlotta a választói jogosultság alapulvételül.

Az ülést holnap folytatják.

Szabad Iskola

Értékpapirjaink árfolyamhullámzásairól.

A Szabad Iskolában tegnap este 6 órakor tartotta Margócsy Emil felső kereskedelmi iskolai tanár nagyszámu és disztíngvált hallgatóközönség előtt értékpapirjaink árfolyamhullámzásáról előadását.

Az előadó mindjárt bevezetőjét a legnagyobb közvetlenséggel mondta. Kitért arra a tényre, hogy a közönség este 7 órakor mily lázas izgalommal várja az Estet. Érdeklődően minden alkalommal kíváncsiságtól elteltlen a háború és a tőzsde hírei iránt. Természetesen, nem ok nélkül, hiszen mindkettő napjainkban az emberek anyagi erejét gyengíti, mert hiszen mindkettő egymással kölcsönhatásban van. Majd mintegy észrevétlenül az előadó következetes előadási módja révén a tőzsdén voltunk. Fejtette a tőzsdei életet, amint ezen a helyen a spekuláció érvényesül. Beszélt a spekulációnak két neméről, amelyek közül az egyiket azért követi a tőzsde tagja, hogy felhasználva az értékpapir kedvező árfolyam csökkenését, azért vásárolja ezeket, hogy a jövőben egy kedvező nyereség elérése reményében magasabb árfolyamokat bevárva, eladhasson. Illetőleg van olyan tag akkor, amikor a viszonyok így kívánják. — aki azért ad el nagyobb mennyiségben értékpapirokat,

mert tartván egy reá nézve nem kedvező esemény anyagi következményeitől, nagyobb veszteségtől akar megszabadulni.

Az előadó az egyes értékpapirokokról készített grafikonokról mutatta be a árfolyamfluktuációkat. Így pl. a Magyar koronajáradék 1902-dik évben érte el a legmagasabb árfolyamot, majd 1912-dik évben már 100 korona névértékű papir árfolyamértéke 93.25, míg az elmúlt esztendőben december 17-ike körül 82.20 korona árfolyamon adták-vették a járadékot, ami 18 százalékos árfolyamvesztésnek felel meg. Ezenkívül főleg a magyar Hitelezésnek, mint vezető papirnak az árfolyamhullámzásáról hallottunk tartalmas megjegyzéseket.

Az előadó azonban a számok, az árfolyam hullámzások mögött rejlő tartalmi részt sem hagyta figyelmen kívül, hanem rámutatott az analízis útján azokra az okokra, amelyek az értékpapirok árfolyamhullámzását előidézik. Így pl., hogy a legközvetlenebbet emlitem, az időjárás előadó mindjárt először jegyezte meg az okok között. Hazai viszonyainkat véve alapul, mivel agri-kultur, tehát földművelő nép vagyunk, a kedvező, illetőleg kedvezőtlen időjárás folytán mutatkozó jó, illetőleg rossz termés határozottan döntő befolyással van az árfolyamokra. Hiszen ha jó a termés, van pénz; ha pénz van, ez alapul szolgálhat a beruházásokhoz, arra, hogy többet költsünk, többet szerezhessünk. A rossz termés ennek ellenében lehoaszt minden kedvet, minden reménységet, és az ilyen helyzetben az értékpapir-vásárlás megszűnik. — Nem kevésbé döntők az árfolyam esetleges emelkedésére és esésére az elemi csapások, esetleg a sztrájkok bekövetkezése. Az előadó felhozott állításait a gyakorlatból vett példákkal bizonyította. Utalt a francia szövetségesek és Napoleon harcára, a vaterlói ütközetre, arra az esetre, amikor a francia szövetségesek minden reményüket veszve látták, midőn eme depri-mált hangulatban maga Rothschild Náthán is karddal kezében sietett az ütközetbe. — Rothschild, aki maga személyesen jelen volt a harcban és meggyőződött Napoleon leveréséről, — felhasználva az esetet — a londoni tőzsdén az ellenkező híresztelésekkel szemben — 24 millió koronát nyert. — A tőzsdei álhíreknek hatását fejtegetve, utalt az angol-bur, — az orosz-japán háború által felkeltett tőzsdei spekulációkra, amelyeknél bizony számos alkalom kínálkozott a kedvező koniunktúra kiaknázására. — Maga Port-Artur ostroma felől keltett hír öt és fél millió frank nyereséget hozott egy társaságnak.

Az előadó előadása végén kitért mintegy didakszisképen arra, hogy a közönség szem-

ezelőtt még én is feleségül akartam venni. De az apja megneszelte a dolgot és elküldte a leányt falura, egyik nagynénjéhez. Az ugy vigyáz rá, mint egy sárkány. De csak nap-pal Éjszaka egy féltucat detektív őrzi a házat.

— Akkor hát, hogy szöktethetném én meg? — kérdeztem savanyun.

— Egyszerű a dolog. Engem kidobott a néni, mert én egy egyszerű amerikai ügyvéd vagyok, nincs előnevem, csak egy kis pénzem. De te odamennél, Algy, — ha te a három előnevedet kívágnád előtte — mindjárt a kegyébe fogadna. Majd meghal a nemesi nevéért.

Ugy is lett. Elmentem Aliceékhoz. Nagy-on szívesen fogadtak.

Alice végignézett rajtam.

— Mr. Murphyval beszéltem Önről telefonon, — mondta. — Nem is szólt róla, hogy a bajusza leégett. Remélem, hamar megnő. Vagy nem?

— Azt hiszem, — feleltem én busan. Ott ültünk a kertben egy márvány szökőkút alatt. Egyszer csak megjelent a néni.

Alice fölugrott.

— Engedd meg, nénikém, hogy bemutatassam neked Sir Algernon Bartholomese Pontmoroney Galet — mondta.

A néni fekete ruhába öltözött kövér nő volt. Bájosan mosolygott rám, majd Alice-hoz fordult.

— Tölts Sir Algernonnak teát. Alice, — mondta. Aztán rám nézett.

— Hogy jutott ide az új világba? — kérdezte. — Talán szivigy?

— Na ez jó, — feleltem én — még az ember gondolatát is kitalálják Amerikában.

Aztán elmondottam neki mindent bizalmasan. Azt is, hogy nem törődve a világgal, kész vagyok rá, hogy megszöktessem Alicet.

A néni valósággal izgalomba jött.

— Én hozzájárulok — mondta. — Milyen előkelő családba kerül a leányom! Hát mondja csak kérem, hogy is gondolta el a dolgot?

Odaült mellém a szökőkutra, a teás csészét kezében tartva. Egy perc múlva, mikor felém hajolt, a csésze kiesett a kezéből és a tea végigömlött a nadrágomon.

— No hallja! — mondtam és kétségbeesetten. — Tönkretette a nadrágomat! És milyen vizes lett a lábam! Rettenetes!

Ugy ültem ott, a kut szélén, most már olyan vizesen is, mint egy habléány.

A néni bocsánatot kért, egymásután háromszor is, miközben majd belelökött engem a kutba.

— Nagyon sajnálom, hogy ilyen kellemtelenséget okoztam, — mondta. — Mindent megteszek önért, amivel csak segíthetek. Miért nem tartják már ma délután az esküvőt? Olyan izgató volna! Adja ide a nadrágját, Sir Algernon. Majd kivásaltatom.

— De . . . izé . . . hát . . .

— Majd addig lefekszik egy ágyba, — mondta ő jószíviúen. — Vagy kérhetünk a kertésztől is egyet kölcsön. No jöjjön, sies-sünk.

Most megszólalt Alice is.

— Én szívesen szökök meg, — mondta bájós mosollyal — csak előbb telefonálok.

Bement a házba. Egy óra múlva már autóban ültünk és robogtunk a szomszéd faluba a paphoz.

Örületes iramban mentünk, de egyszer csak egy fordulónál megállt a soffőr.

— Mi a baj? — kérdeztem. De a másik percben már láttam magam is, hogy az ut közepén egy hatalmas nagy automobil áll keresztben.

— Álj! — kiáltott reánk az ülésről valaki.

A földühödött vadállatok ordítanak így. Mr. Blake ült az autóban és mellette Murphy!

Nekem se kellett több. Hátral kimásztam a mi autónkból és szaladni kezdtem. A leány apja utánam!

— Aljas csábító! — menydörgött. — megöllek, agyonruglak.

Kétségbeesésben fölmásztam egy fá-ra. Mr. Blake a fa alatt vicsorgatta rám a fogát.

pontjából mi előnyösebb, a járadék-e. vagy a részvény. Kifejtette, hogy ha biztos kamatozású papirt akarunk csak járadék megszerzésére törekedjünk, ha pedig az időt nem tekintve, csak a hozadék nagyságára vagyunk tekintettel, vegyünk részvényeket. Előbbi biztosabb, de kevesebb, utóbbi labilisebb, de több hasznot hoz.

Ezt a közgazdasági és kereskedelmi vonatkozásokban gazdag tartalmu előadást a közönség nagy figyelemmel és élénk érdeklődéssel hallgatta. Az előadó pedig felvilágosító és könnyen érthető közvetlen előadásáért méltán megérdemelte a nagy tapsot.

—o—a.

A jegyző és a bankigazgató

Falusi torzsalkodások

Ma délelőtt a törvényszék büntető tanácsa olyan ügyben hozott ítéletet, amelyben hosszas közigazgatási eljárás során már elhangzott a bírálathoz, sőt a törvényszék is mondott abban véleményt. Akkor a vádlottat fél is mentették, aki azonban újból megismételte állításait, melyek részint becsületsértők, részint rágalom jellegűek voltak. Az egésznek pedig alapja egy évtized közigazgatási életére vezethető vissza, ahol a sértő is kezdte közéleti tevékenységét.

Pozsgay Imre jelenleg bankigazgató Hajdudorogon. Évek előtt azonban községi segédjegyző volt, mely állásából azonban időközben megvált. Ugy látszik, *Vekerdi* Károly jelenlegi adóügyi jegyző kerülhetett a helyébe, mert ennek működését oly szorgos figyelemmel kísérte, hogy a község képviselőtestületében, melynek tagja volt, súlyos kritikát mondott arról. Sőt fegyelmi följelentést is tett *Vekerdi* ellen, melyben ezt „sikkasztással, okirathamisítással és csalással” vádolta meg.

A vármegye a fegyelmi eljárást lefolytatta s apróbb szabálytalanságokon kívül egyebet nem tudott megállapítani a jegyző ellen, aki erre a bírósághoz fordult. A törvényszék azonban akkor felmentette. Ezt úgy látszik, Pozsgay Imre úgy értelmezte, hogy mindaddig joga van a *Vekerdi* elleni ítéletére, amíg nevezett jegyző el nem hagyja állá-

— Majd lejössz onnan egyszer, — mondta vérszomjasan. — Én kivárlak, ha addig élek is...

De nem tette azt. Mert a másik pillanatban hátranézett és látta, hogy a leánya és *Murphy* elszáguuldtak a saját autójával.

Dühösen intett föl nekem.

— Jöjjön le onnan!

— Sietek! — feleltem és mosolyogva és ülve maradtam.

— Jöjjön le, ha mondom! Hát nem látja, hogy ezek elmentek? Jöjjön velem, nem bánom.

Ujra beültünk az autóba.

— Utánuk! — üvöltötte a kijátszott apa és a soffőr teljes ambícióval vette kezébe a kormánykereket.

Hol én ültem *M. Blake* ülésbe, hol ő az enyémben.

Végre megálltunk egy falusi ház előtt. Akkor lépett ki belőle *Alice* és *Murphy*.

— Gratulálj, apuskám, — mondta édesen mosolyogva a leány — mert ebben a percben kötöttünk házasságot *Richárd*dal.

M. Blake dühöngött, majd kibékült és az ut közepén összecsókolódzott a leányával.

— Na, mondhatom, még szerencse, hogy nem keveredtem bele ilyen családba!

sát. Egy újabb beadványában és egy képviselőtestületi közgyűlés után tehát megismételte a súlyosan kompromittáló kifejezéseket, amiért ma aztán bűnösnek mondta ki a törvényszék s két rendbeli rágalmazásért 250—250 korona fő és 50—50 korona pénzbírságot rótt ki reá.

A bizonyítási eljárás során vádlott azt kívánta bizonyítani, hogy *Vekerdi* Károly adóügyi jegyző a régi végrehajtási eljárás során jogtalanul intési díjakat szedett be s ezeket a községi pénztár helyett saját céljaira fordította. Továbbá idegen körzetből lépfene járvány idején állatokat csempészett idegen államokba, ami által a magyar közgazdasági érdekeket veszélyeztette.

A bűnper mellett levő fegyelmi iratok azonban a jegyző jóhiszeműségét igazolták, a törvényszék *Tóth Aurél* törvényszéki bíró elnöklete alatt a rágalmazás tényáldékát fenforogni látta s *Pozsgay Imrét* 500 korona fő és 100 korona mellékbüntetésben elmarasztalta. Az elítélt felebbezett.

Kóburg herceg barátnője öngyilkos

A tettenért udvarló halála

A bécsi lapok, amelyekre tudvalevően a cenzura vas keze nehezedik, szenzációs eseményt hallgattak el a héten. Az egyik *Kóburg* herceg szép, nagyhirű barátnője ugyanis öngyilkos lett. Különössé teszi a drámát az, hogy néhány nappal ezelőtt ugyancsak Bécsben titokzatos körülmények között meghalt egy előkelő bécsi ügyvéd, a kit *Kóburg* herceg ott ért a barátnőjénél.

A föltűnő eset részletei ezek:

Bécs harmadik kerületében a *Marokkaner-gasse*ban lakik pazar eleganciával berendezett lakásában *Robitschka Magda* kisasszony, akit a császárváros legelőkelőbb gavallérai ismernek. A hölgy a félvilági nők legjobbjai közé tartozott; mindig arisztokrata barátai voltak a gyönyörű kurtizannak, aki a legutóbbi esztendőben a *Kóburg*-család egyik tagjának nyerte meg legmagasabb tetszését. A herceg berendeztette a kisasszony számára a marokkaner-strassei lakást és bőkezűen ellátta pénzzel, csak azt kötötte ki, hogy a hölgy nem lesz hűtlen hozzá és nem teszi őt nevetségessé. A kisasszony a legutóbbi hónapokig példás módon viselkedett és még ellenségei se tudtak róla pletykákat költeni. A herceg csaknem minden szabadidejét barátnőjénél töltötte.

*Kóburg*nak néhány hónappal ezelőtt hosszabb időre el kellett utaznia, mert szervezete megrongálódott és orvosai Egyiptomba küldték.

Mintegy három héttel ezelőtt érkezett haza és az a kellemetlen hír fogadta, hogy szépséges barátnője, akihez már csaknem a bensőséges szerelem érzése fűzte, nem méltó kegyeire. Névtelen levélben tudatták a herceggel, hogy a kisasszony *Zellermayer Cezár dr.* bécsi dúsgazdag ügyvéddel, az angol osztrák bank jogtanácsosával sűrűn találkozik. Azt a helyet is megjelölték, hogy hol fogadja az ügyvéd udvarlását. A herceg magán detektíveket bízott meg az izgató rejtély kinyomozására és azok megállapították, hogy a levelek igazat mondanak.

Néhány nappal ezelőtt a herceg maga fáradságot vett és ama bizonyos találkozó hely udvarában várta szerelmesét. Amikor meggyőződött róla, hogy a hölgy nem tartotta meg fogadalmát, heves szemrehányásokat tett neki az ügyvédet pedig súlyos szidalmakkal inzultálta.

Másnap az ügyvédet a fürdőszobájában holtan találták. A szoba gázcsapjai ki voltak

nyitva és a jogtanácsos a pamlagon hevert élettelenül.

Tegnap *Robitschka* kisasszony követett el öngyilkosságot. Egy éles, finom művi vadászkeszélrel átvágta a karján az ütőereket és elvérzett. A vadászkeszélben a herceg tulajdonára ismertek, melyet nemrég hozott Egyiptomból. Az osztrák fővárosban élénken tárgyalják a föltűnő szerelmi dráma részleteit és rendkívül fantasztikus híreket terjesztenek a herceggel kapcsolatosan.

Gólya a tárgyaló-teremben

A Varga-kerti merénylet az esküdtszék előtt

A debreceni esküdtszék ma délelőtt vette tárgyalás alá azt a merényletet, amelyet egy oláh munkás, *Pap Tódor*, múlt év őszén *Kovács György* máv. fűtő ellen elkövetett s melybe az utóbbi pár heti betegeskedés után bele is halt. A kir. ügyészség halált okozó súlyos testisértés miatt emelt vádat a merénylet ellen, akit ma két évi börtönrre ítél az esküdtek verdiktje alapján a törvényszék.

A tárgyaláson az elhalt özvegye is megjelent, aki ellen olyan vádak és leleplezések hangzottak el a tárgyalóteremben, amelyek annyira felizgatták az anyai örömei előtt álló asszonyt, hogy a mentőket kellett kirendelni, nehogy a gólya váratlanul beszálljon az igazságszolgáltatás komor termébe.

A tárgyalás előzményeiről és lefolyásáról következőket jelenti tudósítónk:

Kovács György mozdony-fűtő a *Varga-kert*ben lakott családjával. Házával szomszédos *Sipos András* korcsmája, ahonnan berugott emberek gyakorta jártak át és bemocskolták *Kovácsék* háza elejét. A gazda emiatt többször felszólalt, majd erősebben is fellépett a kellemetlen látogatókkal szemben, a kik között volt *Pap Tódor* vasuti munkás is. A fűtő és a munkás legutóbb, szeptember hónapban, egy keddi napon szólalkoztak össze s ugyanezen a héten *Kovács György* kiűn állott a kapuban és neje, meg *Ferencsik György* munkafelügyelő társaságában beszélgetett. — *Pap Tódor*, aki a korcsmából jött kifelé, észrevette ezt, kissé ittas állapotban odatartott, ahol a fűtő állott és a nála levő vastag doronggal a munkafelügyelő vállán keresztül ennek fejére sújtott. Az ütés olyan szerencsétlen volt, hogy *Kovács György* jobb homlokcsontján találta s az menten felbukott. Majd talpra állt és be akart menekülni a házba, azonban az ütés erejétől többször megszedült és felbukott.

— Üsd agyon, az apja... erre-arra! — kiáltotta állítólag *Ferencsik* — én már egy éve akarok vele végezni, hogy enyém legyen az asszonya!

Mig *Kovácsné*, aki látta ura keserves kinjait, el sem mozdult az ajtóból, hanem tovább beszélgetett a munkafelügyelővel.

A fűtő az ütéstől ágyba esett, majd október elsején bele is halt szenvedett sérüléseibe. *Pap Tódor* pedig a városból megugrott, hazament Erdélyben lakó szüleihez, ott ügyvédje kíséretében megjelent a község házában és kérte, tartóztassák le, ami azonban csak október 30-án történt meg a debreceni királyi ügyészség megkeresésére.

A ma tartott tárgyaláson vádlott beismerte, hogy egy ütést tett az elhalt fűtőre, azonban ittasságával védekezett és őszinte megbánást mutatott.

— Az Isten a tanum, — mondta, — hogy

nem akartam agyonlútni Kovácsot, aki pár nap előtt szintén doronggal kergetett végig az utcán.

A védelem több tanut produkált, akik azt állították, hogy Kovácsné bizalmas viszonyban volt Ferencsik Györggyel s így gondatlan ápolása folytán is előállhatott a haláleset. Amit azonban az orvosi bonclelet s Horváth Arthur dr. törvényszéki orvos megcáfolt véleményével, aki szerint a jobb halántékra esett ütés föltétlenül halálos erejű volt.

Mindezek alapján az esküdtek mérlegelvé a bűnpör adatait, Pap Tódort a halált okozó súlyos testisértésben vétkesnek találták s ez alapon a törvényszék két évi börtént mért rá, melybe a vizsgálati fogság idejét is beszámította. Az elítélt semmisségi panasszal élt.

A tárgyalás izgalmait az elhalt Kovács György özvegyén annyira erőt vettek, hogy Hoffmann József táblabíró elnök intézkedett a mentők kihívása iránt. Ezek az egész tárgyalás tartama alatt a törvényszék előtt tartózkodtak, hogy kéznél legyenek, ha a golya esetleg ki akarna repülni. Amire azonban nem került a sor, mert Kovácsné fizikuma diadal-maskodott az izgalmon.

Kis tragédia

Az eldobott asszony

Apró rendőri híreske adja tudtul a sajtókönyv utján: „Sz. L.-né janaszt tett férje ellen, aki egy leánnyal megismerkedett, őt baltával megfenyegette, a lakásáról elűzte s míg távol volt, ingóit lakásáról elemelte“.

Vajjon érezte-e az a rendőrtisztviselő, ki a panaszt felvette, a kálváriajárásnak és kétségbeesett lázadásnak keserveit, mely ennek az egyszerű híreskének a háta mögött lap-pang. Láta-e összeomlását a családi tüzhelynek, melyről csak felmagasztosult arccal beszél a pap és tételes törvényekkel építette fel azt az állam? S megérezte-e azt a nagy kihasználtságot és egyedülvaló maradottságot, melyet az az ifjúságából kizákmányolt asszony, anélkül, hogy arra okot adott volna, egy életen keresztül érezni kénytelen?!

Ha tudta, ha érezte, sem tehetett egyebet, mint ezt a panaszt felvett, a nyomozást folyamatba tette, s talán — legjobb esetben — visszaszerzi, ami *tárgyilag* az asszonyé. Eddig intézkedik a törvény.

Én azonban a magam szociális érzékével és emberszeretetével azonnal a társadalom elé viszem ezt az ügyet, mint olyan jelenségét e századnak, mely nemcsak a házasságot rombolja össze, hanem az asszony jövőjét, egzisztenciáját és újra való felemelkedését is. „Az eldobott asszony“ fogalma egyértelmű a megsemmisüléssel, nemcsak erkölcsi, de anyagi alakban is. Mert a nőnek, legyen az bármilyen rang, társadalmi állás és korbéli, a mai törvények és szokások között semmi támasztéka sincs, mellyel felemelkedjék abból a szakadékból, ahová alázuhant, mikor a családfentartó férfi mással cserélte fel.

Az erkölcsi értéke aláhanyatlik. Legyen bár kristályos a jelleme, tiszta a szive, erős a lelke: a *kitaszítottak* bélyegét sítí rá a közvélemény. Kinézik, megfosztják társadalmi és egyéni pozíciójától s a *pótolhatók* lerongyolt tömegébe taszítják. Akinek a helyét elfoglalja a törvénytelen szerető s ott, ahol részére

csak parancs és engedelmesség volt a világ, többzódik ennek a férfi felett való szuverén uralma. Mert míg a törvényes házasság megszűnése az asszonyra nézve ezer *megalázást* jelent, a törvényen kívül álló szerető, szabadságát mikor leköti, egyszersmind urává is lett a férfi javának, akaratának.

Nincsen törvény, mely a kitaszított asszony számára biztosítsa az életet: a napi egzisztenciát. Siralmas válóperbeli kanyarulatokat kell végigjárnia, hónapokat, éveket végigszenvednie, amíg újra szabaddá lehet, vagy nyomorult tartásdíjat ítél meg számára a törvény. Ha *gazdag* a férfi... Ha *szegény* az ember és nincsen meghatározható, lefoglalható jövedelme, akár koldulni is mehet. — Vagy az utszélen rogyhat le az élet sulya alatt. Nincsen rá törvény, amely a törvénytelen szerelem otthonából *elsősorban a törvényes hitves számára biztosítaná a falatot!*

Ime, a mai társadalom álszenteskedése, embertelen és józanságot nélkülöző berendezkedése. Mely annyi joggal, erővel és akaratlan sem ruházza fel azt, aki a *törvény terheit viseli*, mint aki ettől függetlenül, csupán *érzései és szenvedélyei által kormányozva építi fel életét.*

Ajánlom ezt az *ál-morált* a törvénymagyarázók figyelmébe.

(gy. zs.)

A balkán bonyodalom

Győzelmek és vereségek

Folyik a harc minden vonalon

A legutóbbi eseményekről a következő táviratok számolnak be:

SIKERTELEN IGYEKEZET.

Konstantinápoly, február 7.

A nagykövetek tegnap a portán kijelentték, hogy a hatalmaknak az az igyekezete, hogy a bolgár kormány a legutóbbi török javaslatok alapján való újabb béketárgyalásra rábírák, eredménytelen maradt. Mahmud Sefket nagyvezérnek a bolgár tábornokkal folytatott tárgyalása is eredménytelen lett. Ennek ellenére Konstantinápolyban azt remélik, hogy a nagyhatalmak nemsokára közbe fognak lépni és hogy a hatalmak ismeretes békevágya mellett ezek a lépések nem lesznek sikertelenek.

TÖRÖK GYŐZELEM.

Konstantinápoly, február 7.

Gallipoliból érkezett menekülők jelentik, hogy a törökök a Gallipolitól néhány órányira lévő Kavokból kikergették a bolgárokat.

LEVERT A NAGYVEZÉR.

Konstantinápoly, február 7.

A kormánykörök nagyon aggodva várják az események legközelebbi kifejlődését. Az intéző körök minden reményüket elvesztették. Mahmud Sefket basa a csataldzsai hadsereg rövid megsemmisülése után visszatért a fővárosba és naponkint látogatásokat tett a nagyköveteknél. Mindazok, akik vele érintkeznek azt mondják, hogy a nagyvezér nagyon levert és kedvetlen. Mahmud Sefket Csataldzsában kinos jeleneteknek volt tanuja a politizáló tisztak között.

DRINÁPOLY OSTROMA.

Konstantinápoly, február 7.

Drinápoly bombázása tegnapelőtt óta tegnap estig szakadatlanul tartott. A híres Selim mecset romokban hever, a város négy

ponton ég, de nem igaz, hogy az északi városrészt a bolgárok már elfoglalták. Az sem igaz, hogy Drinápolyban a két örmény metropolitát a felbőszült mohamedánok felakasztották.

Csataldzsa felől délután erős ágyuzás halat szott idáig. A leghevesebb volt az ágyudörgés délután 4 órakor. Két aeroplán szállott föl a csataldzsai vonal fölé és a német aviatikusok, akik a török hadsereg szolgálatában állanak, azzal a hírrel jöttek vissza, hogy a bolgárok Csorin felé vonultak vissza.

A törökök nagy erőfeszítés után visszahódították Myriophitot, a melyet a bolgárok tegnapelőtt megszállottak.

ENVER BEY TÁMAD.

Konstantinápoly, február 7.

Enver bey huszezer emberrel partra szállott Rodostónál és a bolgárok visszavonultak a tulnyomó erő elől, de aztán segédcsoportokat kaptak és harcba bocsátkoztak. A törökök támadását elősegítette a Medsidie és az Assarai Tewfik hadihajók ágyutúze. Az ütközet nagyon heves lehetett, mert az ágyuk dörgése egész Konstantinápolyig elhallatszott.

London, február 7.

Konstantinápolyból jelenti a Daily News tudósítója: A bolgárok megszállották Bulajrt. Nagyon heves volt az ütközet és a törökök részén állítólag ötezer ember esett el.

HARC A CSATALDZSAI VONALON.

Konstantinápoly, február 7.

Hivatalosan jelentik Kaligratiából: A Csataldzsa-Daghienikőj vasutvonal mentén Baksais állomást és a bolgár hadsereg jobbszárnyával szemben lévő magaslatokat török csapatok megszállották. Török földérintő csapatok csatároznak az ellenséggel.

SZKUTARI OSTROMA.

Szófia, február 7.

A „Mir“ jelentése szerint Essad pasa, Szkutari parancsnoka elesett és utódja tegnap óta harcol az ostromlókkal. A város átadása minden órában várható.

Színház

HETI MŰSOR:

SZOMBAT: *Golya*, vigjáték. (A bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Eva*, operett. (Mérsékelt helyárrakkal.)

VASÁRNAP: Este *Lila dominó*, operett. — (Kisbérlet.)

HÉTFŐ: *Golya*, vigjáték. (B bérlet.)

K. Hegyesi Mari Debreceben. K. Hegyesi Marit, a budapesti Nemzeti Színház művésznőjét sikerült az igazgatóságnak vendégszereplésre megnyerni. A művésznő első felléptére, mely e hó 11-én, kedden lesz, Stuart Mária nagy tragédiát választotta, mely a művésznőnek egyik legkíválóbb szerepe. Szerdán és csütörtökön a művésznő az „Ember tragédiájá“-ban Éva szerepét fogja játszani és ha sikerül az igazgatóságnak a művésznőt rábírnai, hogy pénteken eljátsza a „Cigány“ Rózsiját, igen ritka művelvezetben lesz része a közönségnek. Valamennyi előadás bérletben kerül színre.

Beregi Oszkár vendégjátéka. Zilahy Gyula és Békés Gyula vállvetve mindent elkövetnek, hogy az idény második felét minél vonzóbbá és érdekességben gazdaggá tegyék. Ezért majdnem minden előadásra egy-egy fővárosi vendég művésztől gondoskodnak. Így Beregi Oszkár a budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze — kit Berlinben is mint nagy művészt ismertek el — fogja Hegyesi Marit leváltani. Beregi már szombaton folyó hó 15-én kezdi vendégjátékait a következő sorrendben: Szombaton „Vörös Talár“, vasárnap „Romeo és Julia“, hétfőn „Kisértetek“. Ezen előadások is bérletben tartattnak meg.

Molnár
Budapestről
ház igazgató
Ferencsel, a
ben „A testé
sikerre vitte
Kálmán Imr
primás“-nak
vezették Fal
tóját, hogy
zói szerződés
vel a szerző
is fogják.

Vasárnap
nap délután
kerül színre
játékát adja
őhajára.

A
MOZ

Folytonos

Nagy műso

Beteg

Dráma

Tit

Ar

A ha

Azonkívül t

vételek. Dél

L

Ejtel

A „

hogy Mú

Daranellá

teglő tör

tesítés n

Kara

bolgárha

szaveret

Gall

intézked

ket. Ezé

rök hajó

ják őket

ták. A l

kül, mik

tengerbe

Molnár Ferenc a Vigszínház rendezője.
Budapestről jelentik nekünk, hogy a Vigszínház igazgatója tárgyalásokat folytat Molnár Ferencel, a kiváló íróval, aki legutóbb Bécsben „A testőr” című művét, mint rendező is, sikerre vitte. Ugyancsak az ő javára írják Kálmán Imre utolsó darabjának, a „Cigányprimás”-nak diadalát. Ezek az előzmények vezették Faludy Gábort, a Vigszínház igazgatóját, hogy nagyszerű dotációval író rendezői szerződéssel kínálja meg a jeles író, aki-vel a szerződést előreláthatólag prefektuálni is fogják.

Vasárnapi előadások. E hó 9-én vasárnap délután „A Faun” nagyszerű vígjáték kerül színre. Este a „Farkas” Molnár Ferenc játékát adják a vasárnapi kisbérlet egyenes óhajára.

Apollo
mozgósínház

Miklós- és
Piac-utca
sarkán.

Igazgató: DEESI ALFRÉD.

Folytonos bemenet!

Telefon 762.

Nagy műsor!

Nagy műsor!

Betegápolónő.

Dráma 2 felvonásban.

Titokzatos lövés.

Amerikai életkép 1 felvonásban.

Megkerült fivér.

Színmű 1 felvonásban.

A házasságközvetítő.

Bohózat.

Azonkívül több vígjáték, természeti és aktuális felvételek. Délután 3 órától 5 óráig nagy gyermek-előadás féláron.

LEGUJABB

Éjjeli telefonszolgálat

Milano, február 7.

A „Secolo”-nak jelentik Lemnosból, hogy Mutuzsi görög aviatikus átrepült a Daranellákon s bombákat dobott az ott vesztelő török hadihajókra. Ezek hatásáról értesítés nem érkezett.

Szófiai, február 7.

Karazugnál a törökök háttámadták a bolgárhadsereget. Nagy veszteséggel visszaverettek.

Konstantinápoly, február 7.

Gallipolinál görög bandák kilesték az intézkedéseket és zavarták a hadműveleteket. Ezért a görög helységek előkelőit a török hajókra szállították, ahol tuszokul tartják őket. A helységeket pedig összebombázták. A lakosság csolnakokon riadtan menekül, miközben több százan felborultak és a tengerbe veszttek.

Podgorica, február 7.

Az egyesült szerb-montenegrói hadak tegnap éjjelig bombázták Szkutarit.

Konstantinápoly, február 7.

Vasárnap 18 hajó 15.000 kurd lovaszt szállított Midinába, ezeket 400 főnyi csoportokba osztják és megszállják Trációt.

Drinápoly, február 7.

Arrio őrnagy a csapatok elkedvetlenedését adta hírül a portának. Szerinte a vár eleste napok kérdése. Ezzel szemben Sukri basa szikratáviratban azt jelenti, hogy hetekig tarthatja magát.

Konstantinápoly, február 7.

A flotta egyrésze legközelebb kifut a Fekete tengerre és a bolgár városokat bombázni fogja.

Pétevár, február 7.

A német kormány állítólag értesítette Oroszországot, ha Örményországgal szemben katonai intézkedéseket tenne, a német kormányt hasonló elhatározásra serkentene.

Ugyanez a forrás jelenti, hogy ha a görög flottabázis a Dardanellákat érintené, egyik nagyhatalom szintén flotta intézkedéseket tesz.

HIREK

— **A miniszterelnök Bécsben.** Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy Lukács László miniszterelnök holnap sete Bécsbe utazik és vasárnap kihallgatáson jelenik meg a királynál.

— **Berchtold gróf a királynál.** Bécsből jelentik, hogy Berchtold gróf külügyminiszter ma délben külön kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatás egy óra hosszáig tartott és a nemzetközi helyzet körül forgott.

— **Megengedik Dévénynek a bizonyítást.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Abban a perben, melyet Lukács László miniszterelnök rágalmazás miatt Dévény Zoltán ellen megindított, a büntetőbírósg úgy határozott, hogy megidézi mindazokat a tanukat, akikkel Dévény vádjait bizonyítani óhajtja. A beidézett állami tisztviselőkre nézve pedig lépéseket tett a bíróság, hogy a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól felmentessenek. — Kormánykörökben nagy elégtétellel vették ezt a határozatot, mert minél teljesebb bizonyítási szabadságot adnak Dévénynek, annál lesújtóbb lesz reá nézve, ha vádjai üres rágalmaknak bizonyulnak. Ilyenképpen a bíróság előtt igen határozott leszámolás készül azzal a visszatérítő rágalmazási hadjáratral, mellyel a politikai ellenfelek a kormányférfiak erkölcsi reputációját bemocskolni igyekeznek.

— **Az általános sztrájk körül.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A budapesti tanítótestület elhatározta, mozgalmat indít a fővárosban, az esetleg bekövetkező sztrájk idejére, a munkások családtagjainak felsegítése iránt. A fővárosi egyetem ifjuság pedig a sztrájk erősítése végett egy napig szintén távol marad a tanteremtől.

— **A kamara titkára uton.** Február hó második felében rendes közgyűlést tart a kamara s ezt megelőzőleg bevett szokásként a kamar munkásai bejárják a kerületet, hogy összekössék magukat az eleven étellel. — Szávay titkár e héten kezdte meg utazásait, meglátogatta a szoboszlói, püspökládányi és kabai háziipari tanműhelyeket s a jövő héten folytatja útját Balmazújváros, Tiszapolgár, Ujfehértó és Nádudvarra. Ezen a szemle uton a földművelési miniszter megbízottjai Adler Rácz József min. tan. dr. Havas Ágost min. fog. és Papp Sándor felügyelő is résztvesznek. Erre az utra a résztvevők február 17-én indulnak s utjuk 21-én ér véget. A közbeeső idő alatt a kamara titkára Feketeardót és Máramaroszigetet látogatja meg s ez utóbbi városban a kereskedők és gazdák köre felkérésére előadást tart a kamaráról.

— **Változások a budapesti és vidéki sajtóban.** A budapesti újságírásban sok érdekes újság és fordulat történik mostanság. Elsősorban is március elején megindul a négyfilléres „Pesti Tükör”. Kiadja Kenéz Ede dr. volt nagyváradi bankár, felelős szerkesztője Bethlen Oszkár dr. lesz. Mester Sándor, a Pesti Napló volt felelőse lesz a segédszerkesztő. A lapot a Glóbusz fogja nyomni és főszerkesztőnek Biró Lajost akariák megnyerni, aki nem nyilatkozott még határozottan. A Pesti Tükör megjelenése előtt nagy átalakuláson megy keresztül az „Esti Újság”, amely már a jövő héten délután két órakor fog megjelenni tizenkét-husz oldalon. A „Világ”-hoz, melynek szerkesztését Purjesz Lajos vette át, nyolc új munkatársat szerződtek. A fővárosi újságírás érdekes csemegéje lesz még, hogy a „Pesti Napló”-nak is új felelős szerkesztője lesz: Mikes Lajos dr. — A vidéken is három új napilap indul. Aradon egy délután négy órakor megjelenő négyfilléres lap. Nagykanizsán egy reggelenként megjelenő újság és Sátoraljaújhelyen „Felsőmagyarországi Napló” címen egy nagyobb radikális irányú napilap.

— **Harrison nővérek a Zenekedvelők hangversenyén.** A Zenekedvelők Köre folyó február hó 14-én rendezi 4. bérleti hangversenyét, melyre sikerült a zeneművészet két világhírű csillagát Harrison May hegedűművésznőt és Harrison Beatrice gordonkaművésznőt megnyerni, akik a budapesti Lipótvárosi Casinó nem rég tartott művészestélyén oly szenzációs sikert arattak, s akik a budapesti filharmónikusok legközelebbi hangversenyén is fellépnek. A szenzációsnak ígérkező február 14-iki hangversenyre a Zenekör tagjai belépti díjat nem fizetnek. — Napi jegyek Hegedűs és Sándornál kaphatók 5, 4, és 3 koronáért.

— **Általános sztrájk Brüsszelben.** A belga szociálista párt kimondta, hogy a keddi kiállítás megnyitása napján politikai jogainak kivívása miatt, proklamálja az általános sztrájkot. A kamara ugyanis legutóbb elvetette a pártnak a választójog kiterjesztése miatt betérjesztett javaslatát.

— **A tanítók fizetésrendezése.** Fővárosi tudósítónk jelentése szerint a közoktatásügyi bizottság ma részleteiben is letárgyalta a tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot. A 10. §-nál az iskolaszék minősítési jogát törölték.

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
tüdővész ellen.



— **Szabad Iskola.** Szombaton a ref. főiskola VIII. sz. akadémiai termében az ingyenes gyorsírási tanfolyam László Béla felső keresk. iskolai tanár vezetésével folytatottatik.

— **Betörő a kutban.** Bajmok községben Szukács Mátyás gabonakereskedő irodájában tegnapelőtt éjjel betörték és a pénztárfiókból száz korona készpénzt elvittek. A rendőrség gyanúja Stantics Márk bunyevác legényre irányult, csakhamar kézre is került, de egy óvatlan pillanatban megugrott az őrzői kezei közül. Az egyik tanyán figyelmeztették a rendőröket, hogy pár perccel előbb egy meztlábos legényt láttak, aki egyik közeli tanyán a kutba ereszkedett le. A megjelölt helyen azután rá is akadtak Stanticsra. Lenn, a víz felszine felett, a kut falához támasztott lábakkal lapult meg a betörő legény. Beszállították a szabadkai törvényszék börtönébe.

— **A fogaskerekek között.** Kassáról jelentik: Abaujszina község gőzmalmában dolgozott A. Ch. Al. András munkásfiu. Az inasgyereket a gép hajtósziya elkapta és a két fogaskerekhez vágta. A fogaskerek ketté szelték a testét. A kassai ügyészség kiküldöttje kiszállott a helyszínre, hogy megállapítsa, kit terhel a felelőség.

— **Lopják a város fáját.** Török Gábor erdőmester panaszt tett a csendőrségen, hogy a város Apafa nevű erdejéből ismeretlen tettesek a fát folytonosan lopkodják. A csendőrség a feljelentés folytán kettőzött igyekezettel állott résen s Nagy Gábor és Miklósi András erdőőrökkel együtt nyomozni kezdett a fatolvajok után. Sikerült is ezeket Vasas Gusztáv 19 éves és Tóth János 18 éves suhancok személyében tetten érni, akik azonban ellenszegültek a felszólításnak s egy-egy lövést tettek az örökre üldözés közben. A lövések nem találtak, a fapusztítókat pedig letartóztatták s hatóság elleni erőszak miatt az ügyészségen feljelentést tettek ellenük.

— **Sajtópör a hadilitok megsértése miatt.** Szabadkáról jelentik: Négy bácsmezei lap ellen a szegedi ügyészség eljárást indított katonai titok elárulása miatt. Ujvidék város törvényhatósági bizottsága néhány nap előtt tartott közgyűlésén elhatározta, hogy az Ujvidék határában tervezett katonai repülőtér céljaira hajlandó szándékotvenegy holdnyi területet a hadvezetőség rendelkezésére bocsátani, még pedig hatezer korona évi bérért. Ezt a nyilvános közgyűlésen hozott határozatot másnap megírta az Ujvidéken magyar nyelven megjelenő „Határőr” című napilap és a „Zasztava” bunyevác lap. A két lap cikkét átvették a „Bácskai Napló” és a „Nase Novine” című szabadkai lapok. A cikkben az ügyészség katonai titok elárulását látta és a négy lap szerkesztője ellen megindította az eljárást.

— **Sósavat ivott.** Ludmány Erzsébet nádudvari cselédeleány a Piac-utca 87. számú házban szolgált. Ma délben helyét otthagya és a házmesternél szállt meg. Estefelé, mikor egyedül maradt a lakásban, elővett egy üveg sósavat s ennek tartalmát felhajtotta. Nemsokára visszatért a házmesterné, aki megdöbbenve látta az eszméletlen leánvt. Telefonált a mentőkért, ezek beszállították a kórházba, ahol pár percnyi kintlódás után ki is szenvedett. Levelet nem hagyott hátra, így tettének okát megállapítani nem lehet.

— **A Nemzeti kávéházban** a vasutal szemben egy elsőrendű vonós zenekar közreműködése mellett hölgyekből álló daltársulat egész éjjel szórakoztatja kávéházamat látogató közönséget. Belépti díj nincs.

— **Kiadó lakások május 1-ére.** Piac-utca 34. szám alatt a főposta melletti új épületben 4—5—6 szobás, valamint 1 szobás garconlakások kiadó. Valamennyi központi gőzfűtés, fürdőszobával, állandó hideg és melegvíz-vezetékekkel, parkettával stb., teljes komforttal berendezve. Személy- és teherfelvonó (lift). Értekezhetni Hegedűs és Sándornál Kossuth-utca 11. sz.

— A Debrecen városi takarékpénztár rt. üzlethelyisége Piac-utca 42. sz. alatt azonnal kiadó. Értekezhetni dr. Polgár Dániel irodájában ugyanott.

Debreczeni butorkészítő asztalosok árucsarnok szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.
II 968 : TELEFON: 968 II
HUNYADY-UTCA 17/19. SZ.

Felhívja a t. butorvásárló közönség figyelmét kizárólag kisiparos tagjai által készített hálószobák, ebédlők, uriszobák valamint kárpitozott butorok óriási választékára; össze nem téveszthetők a Debreczenbe Bécsből beimportált olcsó, silány butorokkal. Az intézet butoraiért a legmesszebbmenő garanciát vállal; külön felhívja a n. é. vásárló közönség figyelmét tolnai gyártmányu házilag csomózott szmirna szőnyegeire, melyekkel 600 családot foglalkoztat s előállítási árban bocsátja forgalomba.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	812.50
Országos hitel	618.50
4. számú koronajárás	54.40
Államvasút	700.—
Jelműgyűjtő	430.—
Rimánurány	708.—
Salgótarján	760.—
Kőműves vasút	679.—

Irányzat:

Magánleszámitolási kamatláb:

Bécs 5 $\frac{1}{2}$ %, Berlin 4 $\frac{3}{4}$ %, London 4 $\frac{3}{4}$ %.

Budapesti gabonátőzsde.

Szár. K. (Strasser és König) 46br. bizonyonyos távirati jelentése	11.75
Buna áprilisra	12.20
„ októberre	12.22
„ 1913. szept.	10.—
Ross áprilisra	9.70
„ októberre	10.62
Zab áprilisra	8.88
„ októberre	7.98
Tegezi 1913. év május	7.98
„ júliusra	7.98

Készlet csendes.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Blau A. és Társa Nagybanva, Bosnyak Borko Eszék (csőd), Nagy Lajos Debrecen (csőd), Garai József Miskolc, Veres Lajosné Debrecen, Korke Sebertyén Abrudbánya, Weisz és Fisch Székelyhid, Fekete Jánosné Dés, Körösy János Jászárokszállás, Magyar Pál Pécs (csőd), Weinöpl Nándor Fehértemplom (csőd). Lapunk csütörtöki számában a fizetéseketelenségek között Reich Testvérek utóda stb. melyet tévesen Reisz Testvérek utóda stb. volt közzölve.

MEGHÍVÁS.

A „Nádudvari Takarékpénztár Részvénytársaság”

1913. évi február hó 19-én d. u. 2 órakor Nádudvaron, az intézet helyiségében tartja

VII-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a közgyűlés csak azon részvényesek vehetnek részt, kik részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlés előtt legalább 3 nappal az intézet pénztáránál, vagy az Alföldi Takarékpénztárnál Debreczenben letétbe helyezik. Az évi mérleg és eredmény-számla 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság üzleti helyiségében közzémlére kitétetik.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az 1912. évről felvett mérleg, nyereség-számla, az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése.
2. Határozathozatal ezen számlák és jelentések elfogadása és a nyereség felosztása tárgyában.
3. A felmentvény megadása tárgyában határozat.
4. Az igazgatósági napidíjak s a felügyelő-bizottsági tiszteletdíjak megállapítása az 1913. évre.
5. Sorrend szerint kilépett 2 és egy elhalt igazgatósági tag helyének betöltése.
6. Három felügyelő-bizottsági tag választása 3 évre.

2 szoba,

előszoba- és fürdőszobából álló

modern garcon lakás kiadó

PIAC-UTCA 72. SZ. ALATT
a Bank egyesület Részvénytársaságnál.

Főterakat: Fischhein Jenőnél Debreczen. :: Telefon 10-51.

Hirdetmény.

A Kövesdi János-féle alapítványból 75 fiu és 75 leány; együtt 150 gyermek fog téli ruhával, cipővel és csizmával ellátni.

Felhivatnak mindazok, kik ezen ruhához szükséges szöveteket, valamint cipőket és csizmákat szállítani óhajtnak, hogy szövetmintáikat az árak megjelölésével együtt — egy pár minta cipőt és egy pár minta csizmát szintén az ár megjelölésével a közgyámi hivatalhoz a **folgyó évi február hó 15 ik napján déli 12 óráig** adják be.

Bővebb értesítést ugyancsak a közgyámi hivatal ad Csapó-utca 19. szám alatt 1-ső emelet, 1-ső számú ajtó alatt.

Medgyessy Lajos,
közgyam.

Műlők
ha-ználják

köhöge,

re-edség, katarrhus, elnyalkasodás, görce és számarhurut ellen

KAISER-féle Mell-Karamellákat

3 fenyővel.

6050. közg. ig. bizonyítvány orvostól és mag. orv. biztosítják. i. eri

Rendkívül jó ízű és kellemes BONBON.
Csomagja 20 és 40 fil. Doboz 60 fil. Kapható:

Mihalovics J., Gröz Nagy Ferenc, Dr. Szelényi Árpád, Kubek Sándor, Muraközy László, Harsányi Lajos, Kóczán Dezső, Kovács L. Nándor, Szentmiklósi Tóth Béla, Aranvi S. Árpád, Reich Sándor gyógyszerészeknél, Jozsa és J. na és Központi drogeriákban Ujfehértón Trón Gyulánál, Er-Mihályfalván Mátrai Ákosnál, Derecskén Benkő Sándornál.



PA
KA
D

Idény e

plüso
felöl
nen
::
::

Ha
DEBR

A HA

melyre a

1. A
csonka é
a nyeres
ügyelő-bi

közgyűlés
VAGYON

1. P
2. V
3. A
4. F
5. A

VESETE

1. K
2. B
3. V
4. T
5. F
6. E
Lein

Bay Gy



PALMA

a valódi
KAUCSUK-CIPŐSAROK DOBOZA.
MINŐSÉGE: ARANY

**Idény előre haladottsága és
túlhalmozott raktár miatt**

plüsch-, bársony- és szőrme-
felöltők, valamint minden-
nemű téli kabátok rend-
:: kívüli országban ::
:: árusítatnak ::

0000

Halmágyinál,
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 47.

MEGHIVÁS.
A Tiszavidéki Mezőgazdák Szövetkezete Debreczen
VIII. évi rendes közgyűlését

1913. évi február hó 23-án délelőtt 9 és fél órákor, saját helyiségében Hunyady-
utca 17. sz. alatt tartja meg, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési jegyzőkönyvhitelítő 2 tag kiküldése.
2. Igazgatósági jelentés a múlt üzletév eredményéről.
3. Az 1912. évi mérleg* és a zárszámadások előterjesztése és az igazgatósági tagok díjazásának megállapítása.
4. A felügyelő-bizottság jelentése és ennek kapcsán a felmentvény megadása.
5. Egy igazgatósági tag választása 1 évre.
6. A felügyelő-bizottsági tagok mandátuma folyó évben lejárván, azoknak újbóli választása.
7. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból: 12. §. Minden üzletrész egy szavazatra jogosít, de egy tag sem gyakorolhat üzletrészei alapján 20 szavazatnál — meghatalmazás alapján pedig saját üzletrészei hozzászámításával 40 szavazatnál többet.

13. §. Oly indítvány, mely az alapszabályok módosítását, vagy a szövetkezetre valamely teher vállalását foglalná magában, négy héttel a rendes közgyűlés előtt az igazgatósághoz írásban nyújtandó be, minden egyéb indítvány pedig 8 nappal a közgyűlés előtt a szövetkezet irodájában jelentendő be.

* A mérleg a keresk. törv. 243. §-ára való hivatkozással az intézet helyiségében ki van téve s az a tagok által a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Tagjaink száma volt 1912. év elején 116, 460 részjeggyel; 1912-ben belépett új tagok száma 3, az év végén tehát összes tagjaink száma 119, kik mindössze 463 részjegy birtokában vannak.

Téglagyarak
és hasonló üzemek számára alig
használt körülbelül
**2000 m. szállítható vá-
gány néhány váltóval, for-
ditókoronggal és kocsival
eladó.**

Írásbeli érdeklődéseket e lap kiadó-
hivatala »Téglagyári anyag 500«
jelige alatt tevébbit.

Donogán és Somossy
DEBRECZEN, Kistemplombazár

Menyasszonyi kelengyék,
szőnyegek, függönyök, ágy- és asztal-
terítők, flanel takarók nagy raktára.

Olcsó árak! :: Előzékeny kiszolgálás!

MEGHIVÁS.
A HAJDUSÁMSONI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Hajdusámsonban, 1913. évi február hó 23-án délután 2 órákor, hivatalos helyiségében tartja meg
I. (csonka évi) rendes közgyűlését,
melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meghívottnak.

Az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyainak sorrendje:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, a múlt csonka évi zárszámadásnak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozatok, az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
2. A felügyelő-bizottság megválasztása.
3. Az alapszabályok 4. §-ának módosítása és
4. Esetleges indítványok.

Kivonat az alapszabályokból. A társaság ügyeiben a részvényesek az őket megillető jogaikat a közgyűlésen gyakorolják, melyre minden, a közgyűlés előtt 3 nappal a társulat pénztáránál letett részvény egy szavazatra jogosít.

VAGYON			MÉRLEG.			TEHER		
1. Pénztár		1462 25	1. Részvénytőke		100000 —			
2. Váltó és folyószámla kihelyezés		164347 21	2. Takarékbetét		53316 65			
3. Alapítási költségek	867 49		3. Visszleszámitolt váltók		12145 —			
Leírás	367 49	500 —	4. Hitelezők		498 —			
4. Felszerelés	2322 35		5. Átmeneti		684 90			
Leírás	322 35	2000 —	Eredmény		5892 45			
5. Adósok		4227 54						
		172537 —						172537 —
VESETESÉG			EREDMÉNY.			NYERESÉG		
1. Költségek		1152 80	1. Kamat, jutalék és egyebek		12336 23			
2. Betétkamat		1601 38						
3. Visszleszámitolt váltókamat		879 78						
4. Tisztifizetés		1753 —						
5. Házbér		320 —						
6. Betét kamatadó		46 98						
Leírások:								
Alap. költs.-ből	367 49							
Felszerelésekből	322 35	689 84						
		5892 45						
Nyereség		12336 23						12336 23

Hajdusámson, 1912 december hó 31-én.

Fábián Károly, pénztáros.
Bay György, ig. elnök.
Désy János,
Stern Ferenc,

Burger Aladár, ügyvezető-igazgató.
Dr. Hadházy Zsigmond, intézeti elnök.
Wiczmány Gyula.
Felügyelő-bizottság:
Zoltán Ignác,

Schreiber Jakab, főkönyvelő.
Stern Sándor, alelnök.
Fábián Károly.
Lefkovits Jakab.

10 until 50 fillér, azonnal minden szö 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 f.

APRÓ HIRDETÉSEK

Levelezés

Mely nemes szív volna hajlandó egy nehéz gyógyíthatatlan betegnek örömet szerezni és neki használt bel- és külföldi bélyeget küldeni! Hála köszönetet mond előre is PUSCH HUBERT paciens, az Irgalmasság házában, szegéysorsu, gyógyíthatatlan betegek részére. Bécs, XVIII. kerület, Antoniegasse No 70.

„Tiltott gyümölcs edesebb“ jeligére levél van a kiadóhivatalban.

„Kellemes napok“-tól, „Külföld“ jeligére levél van a kiadóhivatalban.

Különféle

KARLSBADI kétszeresült eredeti Sprudel vizet készült, 1 csomag 70, vagy 35 fillérért kapható a Deutsch üzletben.

Férfi kalapok és sapkák, női, férfi, gyermek harisnyák és keztyük, férfi és női téli ingek és nadrágok legolcsóbban Schwarz M. L.-nél Piacz-utca 52, megyeház mellett.

Valódi édes nemes szegedi paprika-különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő fűszer-, gyarmatáru nagykereskedésében, pénzügyi palota Telefon 79.

Vízvezeték, csatornázás, központi fűtéseket szakszerű kivitelben látással mellet. Tervrajzot és költségvetést díltalanul készítenek. Házaik évi lókarban tartását csekély díjazásért elvállalom. Gvencs Antal, Miklós-utca 29. sz. Telefon szám 379.

Egy vasszekrény vagy Wertheim-szekrény üzleti könyvek részére megvételre keresztek. Cím a kiadóhivatalban.

Kóser növendék husnak kilója 1 K 44. Páris köz útján.

Welsz Ferencz gépzemre berendezett asztalos műhelye. Modern konyha és előszoba berendezések készen is kaphatók. József kir. herceg-u. 7. Telefon 10-90.

Állást keres

Állást keres azonnali belépésre mérlegképes, perfékt német- és magyar könyvelő. Bejáró könyvelést és levelezést is vállalok. Cím a kiadóhivatalban.

Üzlethelyiség

Széchenyi-utca elején 2 üzlet helyiség kiadó. Értekezhetni lehet Vass J. szákiüzletében.

Egy pékség üzlethelyiséggel, vagy anélkül kiadó. Ugyanott 2 lóra való istálló kiadó. Értekezhetni Schön Sándor keztyűs üzletében.

Állást kap

Gyakorított fűzővarrónő azonnal felvétetik Schön Sándornál. Piac-u 14.

Könyvelőnek állandó alkalmazásra felvétetik a macsi uradalomban, felsőbb kereskedelmi iskolát végzett keresztény fiatalember. Kezdő fizetés havonta ötven korona és teljes ellátás mosáson kívül írásbeli ajánlatok Levente István tisztartó címére küldendők Macs Debreczen mellett.

Soh'se fázzék!

Legfinomabb szalon porosz

köszén

leőlmözött 50 kg.-os zsákokban háshoz szállítva rendelhető:

VABÁSZ ANDOR irodájában Debreczen, Piac-utca 79. Telefon 10-40. — Szállítások waggonszámra is azonnal eszközöltetnek úgy belföldi mint porosz szerekben.

MEGHÍVÓ

a Debreczen-Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság

I. évi február 27-én délután 4 órakor az intézet helyiségében tartandó

II. évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt üzletéről.
2. Az 1912. évi mérleg előterjesztése és az igazgatóság az a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az évi mérlegről és a nyereség felosztására vonatkozó indítványról.
4. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentés tárgyában.
5. Az alapszabályok 9. §-a 2-ik pontjának megváltoztatása.
6. Indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt írásban adtak be.

Debreczen, 1913 február 5-én.

Az igazgatóság.

A részvényesek, kik szavazati jogukkal élni óhajtanak, kötelesek részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legalább 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál, vagy bármely helybeli pénzügyintézetnél letenni.

A felügyelőbizottság által felülvizsgált mérleg az igazgatósági jelentéssel együtt a közgyűlés előtt 8 nappal a társaság üzleti helyiségében a hivatalos órák alatt a t. részvényesek által megtekinthetők.

VAGYON.

Mérleg-számla 1912. december 31.

TEHER.

Pénzkészlet	27779.99		Részvénytőke	400000	—
Pénzügyintézetknél	38377.01	66157	Tartalékalap	15000	—
Értékpapírok és kamatai:			Betétek könyvekre	431385.78	
Tőzsdén jegyzett értékpapírok	35677.57		folyó- és chequeszámlán	22782.52	454168
Helyi értékpapírok	3350.—	39027	Visszleszámitolt váltók		253989
Váltók: személyi hiteli váltók	507809.36		Hitelezők		31756
jelzáloggal bizt.	464847.17	972656	Óvadékletétek		23815
Folyószámlai adósság fedezettel		71619	Betét kamatadó		1371
Előleg értékpapírokra		13055	Előre yett váltó kamatok		8752
Óvadékköleszők		23815	Nyereség áthozat mult évről	288.40	44
Leszámitolt könyvkövetelések		8295	Ez évi nyereség	31034.75	31323
Berendezés és alapítási költség leírás után		15000			
Előre fizetett adó és házbér		3365			
Átmeneti tételek		7183			
		1220176			1220176
		41			41

VESZTESÉG.

Eredmény-számla 1912 december 31.

NYERESÉG.

Visszleszámitolási és betétkamatok	52859	63	Nyereség-áthozat	288	40
Fizetések és lakbérek, házbér és általános költségek	29014	08	Kamatok	92682	49
Adók	9361	33	Jutalékok	31196	40
Leírás:			Egyéb jövedelmek	5999	59
Váltókból	4193.45				
Értékpapírok árfolyamvesztése	2415.24				
Alapítási költségéből	1000.—	7608			
Ez évi nyereség		31323			15
		130166			88
					130166
					98

Debreczen, 1913 február 5-én.

Langyel Ferencz, pénztárnok.

Wärzburger Mór, ügyvezető-igazgató.

Kertész Emil, főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Adler Géza,

Fisch Lajos,

Dr. Strelinger Győző, elnök,

Haty Kálmán, alelnök,

Kupfer Jenő,

Török József,

Csete József,

Fodor József,

Krassó Miksa,

Markus Jenő,

Végh Gyula.

Fenti mérleg- és eredmény-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván, azokkal mindenben megegyezőnek s teljesen rendben levőknek találtuk.

Debreczen, 1913 február 7.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Berényi Lajos, elnök,

Bernharth Sándor,

Fábián Sándor,

Lőwinger Mór,

Szilágyi Jenő.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdáiban Piac-utca 49. a főpostával szemben.